

Сивун Андрій Сергійович,
начальник 5-го відділу (відеоаналітичних
досліджень) 1-го управління (аналітичного)
Департаменту кримінального аналізу
Національної поліції України

ВІДЕОАНАЛІТИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ – НОВИЙ НАПРЯМ КРИМІНАЛЬНОГО АНАЛІЗУ

У сучасних реаліях розвитку інформаційних технологій, комп'ютерної техніки люди дедалі більше починають користуватися новими можливостями цифрового світу.

Кримінальний аналіз – це досить молода служба в підрозділах Національної поліції України, яка почала відразу користуватися всіма новітніми технологіями, техніками та ресурсами, які раніше або не досліджувались, або не використовувались через незнання їх повних можливостей.

Дослідження відеоматеріалів проводиться постійно підрозділами Національної поліції, починаючи з появи перших камер відеоспостережень, а з розбудовою масштабних систем відеоспостереження поліція отримала можливість розкривати злочини майже в режимі онлайн.

Оскільки нові технології, які приносять результат під час розслідування, неможливо було ігнорувати, аналітики стали першопроходьцями в даному векторі розвитку.

На сьогоднішній день підрозділи кримінального аналізу щодня на професійному рівні користуються системами відеоспостереження та аналізують сотні терабайт відеоматеріалів, тому напрям відеоаналітичних досліджень був лише питанням часу та потребував певного поштовху.

На жаль, цим поштовхом стала війна. Підрозділи кримінального аналізу розкрили весь свій накопичений потенціал у секторі відеоаналітики саме з повномасштабним вторгненням – а це аналіз великих масивів відео, геопросторовий аналіз, аналіз маршрутів руху, у тому числі військової техніки ворога, розпізнання воєнних злочинців, мародерів, диверсантів, покращення відеоматеріалів, спростування дезінформації, що набувала суспільного резонансу та сіяла деморалізацію і паніку (ПССО).

Додатковим поштовхом було надходження надвеликої кількості відео для аналізу. Кількість відеоматеріалу на одного аналітика з початку війни зростає у геометричній прогресії.

Тільки Департамент кримінального аналізу проаналізував більше 200 терабайтів матеріалів по воєнних та інших злочинах. Аналітики показали ефективність результатів своєї роботи, а тому потреба в аналітичних продуктах зростає.

Наразі в Департаменті кримінального аналізу сформовано новий відділ – відеоаналітичних досліджень, який не просто займається профільною аналітикою, а спирається на аналіз великих за обсягом відеоматеріалів, здійснює розпізнання виявлених на відео суб'єктів та об'єктів, встановлення та аналіз маршруту руху, покращення якості відео- та фотозображень, візуалізацію результатів роботи з метою їх подальшого використання [1].

Для аналізу великих за обсягом відеоматеріалів використовуються спеціалізовані програмно-аналітичні платформи, що дають змогу швидко аналізувати великі масиви відео. Дані платформи спеціалізуються на індексації завантажених відеоматеріалів з подальшим розбиттям їх на певні класи об'єктів, з якими аналітики в подальшому працюють.

Аналітики здійснюють постійний OSINT-аналіз для виявлення публікацій, що можуть викликати суспільний резонанс, з установленням причетних до них осіб. Зазвичай, підрозділи кримінального аналізу перші виявляють дані публікації та відпрацювавши їх, уже надають готові матеріали, що можуть принести результати.

За допомогою унікальних ресурсів, єдиних інтеграційних платформ регіональних систем відеоспостереження та знань аналітиків проводиться детальний аналіз пересування осіб злочинців, потерпілих, транспортних засобів та інших об'єктів по всій території України.

З розвитком технологій штучного інтелекту аналітики отримали змогу здійснювати покращення відеоматеріалів, особливо здійснених у темну пору доби. Це питання завжди було актуальним, адже більшість злочинів учиняються в нічний час, злочинці розуміють, що можуть використовувати це як перевагу, а тому отримання для правоохоронних потреб ресурсів, які дозволяють із цим боритися, очікувало свого часу. Окрім відеоматеріалів, покращенню піддаються і фотоматеріали. Оскільки сам напрям покращення вважається новим, виникають і перші проблеми – такі як опрацювання відеоматеріалів, отриманих з камер відеоспостереження з можливістю нічного бачення, або просто статичних камер.

Геопросторовий аналіз не новий напрям аналітики, особливо для підрозділів Національної поліції, але починаючи з лютого 2022 року, необхідність у ньому почала зростати в геометричній прогресії. Аналітики по всій Україні почали відпрацьовувати OSINT-джерела для виявлення місць розташування ворожої техніки, особового складу армійських підрозділів рф, місць їх дислокації, а також пошуку місць ворожих ракетних ударів. Зазвичай, для проведення даного виду аналізу використовуються OSINT-ресурси, але інколи виникає потреба використання ресурсів з можливістю отримання супутникових знімків на певній місцевості та у конкретну дату.

Потрібно зазначити, що всі вище перелічені нові напрями аналітики майже ніколи не застосовуються окремо, відеоаналітичні дослідження – це комплекс заходів, якій у собі охоплює якнайбільшу кількість методик та ресурсів для отримання швидкого, повного та ефективного результату.

Останнім етапом аналізу завжди є візуалізація результатів роботи. За результатами проведених аналітичних заходів вся інформація узагальнюється у відповідному форматі для подальшої її реалізації замовниками або особами, які отримують аналітичний продукт. Уся отримана та опрацьована в результаті аналітичних досліджень інформація повинна бути викладена у зрозумілій для замовника формі. Цією формою може бути відеоряд, схема, аналітичний звіт або будь-який інший аналітичний документ [2].

Підбиваючи підсумки, варто зауважити, що попит на аналітичні продукти спонукає до розвитку. Чисельна кількість аналітиків збільшується з кожним роком, як наслідок збільшується і обсяг роботи, кількість ресурсів та рівень знань аналітиків.

Усі наведені вище види робіт не є новими, проте обставини, у яких поліція опинилася після повномасштабного вторгнення, збільшили потребу в їх використанні та створили мотивацію для розвитку. Як ми можемо бачити, даний напрямок аналізу набирає обертів, збільшуючи спектр аналітичних можливостей, завдяки чому з кожним днем стає все кориснішим для підрозділів Національної поліції та суспільства.

Список використаних джерел

1. Наказ Національної поліції України від 27 квітня 2023 року № 340.
2. Методичні рекомендації щодо організації та проведення кримінального аналізу підрозділами Національної поліції

України, затверджені Головою Національної поліції України Клименком Ігорем 11 травня 2021 року (вих. ДДЗ від 26 травня 2021 року № 6516/01/33-2021).

Тихонова Олена Володимирівна,
професор кафедри економічної безпеки
та фінансових розслідувань НАВС,
доктор юридичних наук, професор

ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАЧЕННЯ ПАТЕРНІВ У ТАКТИЧНОМУ КРИМІНАЛЬНОМУ АНАЛІЗІ

Тактичний кримінальний аналіз, як один з видів кримінального аналізу, полягає в аналізі злочинності та кримінальних правопорушень на конкретній території за невеликий проміжок часу, за певним видом кримінального правопорушення чи протиправної діяльності певної групи. В його межах визначаються тенденції розвитку злочинності, встановлюються місця концентрації кримінальних правопорушень, визначаються шаблони кримінальних правопорушень, встановлюються профіль підозрюваного та жертви, визначаються напрями діяльності із розслідування та збору оперативної інформації. Підвищенню ефективності використання результатів тактичного кримінального аналізу сприяє встановлення патернів, якими характеризується кримінальна активність на певній території.

Основою для встановлення патерну може слугувати час (дата і день тижня, а також кількість днів між зафіксованими інцидентами), географічне розташування (локації (міські, приміські або сільські), види діяльності, характерні для визначеного місця (комерційні, промислові, житлові райони), висотність, наближеність до інших житлових (або нежитлових) будівель тощо).

Під час вивчення тенденцій кримінальної активності можуть бути виявлені такі патерни:

– «Серія» – два чи більше подібних кримінальних правопорушення, вчинених тою самою особою чи групою осіб, які діють за попередньою змовою (наприклад, грабіжник «зазирає» у шість аптек за три місяці й завжди викрадає наркотичні знеболюючі речовини; гвалтівник шукає жертв-жінок, представляючись брокером зі здачі нерухомості в оренду та заманюючи їх у порожні квартири; одна банда здійснює